ЗАВДАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Юлія Юріївна ТОЛЧІНІНА-БУРУНСЬКА,

аспірантка Науково-дослідного інституту публічного права
https://orcid.org/0009-0004-1333-2909

Міжнародне співробітництво в сучасному глобалізованому світі постає основою гармонійного, збалансованого, сталого розвитку держав та міжнародних співтовариств.

З огляду на це завдання міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України втілюють в собі ідеї, визначені на рівні принципів, у повсякденній діяльності у визначеній сфері суспільних відносин.

Завдання міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики багато в чому визначаються на рівні пріоритетів державної політики в електроенергетиці, яка згідно з Законом України «Про ринок електричної енергії» спрямована на: «1) забезпечення надійного, безпечного постачання електричної енергії; 2) створення умов для ефективного функціонування ліквідного ринку електричної енергії та його розвитку; 3) забезпечення умов та застосування заходів для розвитку енергоефективності в електроенергетиці, управління попитом та енергозаміщення; 4) сприяння виробництву електричної енергії з альтернативних джерел енергії та розвитку розподіленої генерації і обладнання для зберігання енергії; 5) захист навколишнього природного середовища; 6) створення умов для залучення інвестицій в електроенергетику, спрощення доступу до інформації та адміністративних процедур; 7) стимулювання застосування інноваційних технологій; 8) захист прав споживачів; 9) інтеграцію ринку електричної енергії на регіональному та загальноєвропейському рівнях» [1].

До окремих завдань міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики ми відносимо міжнародну аналітику, адже для міжнародного співробітництва важливо враховувати сучасний і майбутній стан електроенергетики, стан розвитку взаємозв'язків європейських енергосистем та обміну електроенергією, стан реформування галузі.

J. Ausmus, R. de Carvalho, A. Chen, Y. Velaga зазначають, що нещодавне значне розширення застосування аналітики великих даних є потужним інструментом для доповнення та трансформації існуючої ділової практики в різних галузях промисловості. Галузь електроенергетики має потенціал для використання аналітики великих да завдяки великій кількості даних, які отримують центри керування електроенергією. Дані зазвичай надходять у центри керування у формі аналогових вимірювань. Деякі вимірювання надходять кожні 2-6 секунд за допомогою новітніх технологій. Завдання для системних операторів полягає в тому, щоб засвоїти, обробити, а потім прийняти точні операційні рішення на основі цих великих наборів даних [2].

© Толчініна-Бурунська Ю. Ю., 2022

Ще одним важливим завданням міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики є розробка передових технологій в ході аналізу поточного стану і майбутніх перспектив міжнародних взаємозв'язків, інфраструктури, обміну електроенергією та дерегуляції з точки зору розвитку генерації та передачі, глобальних тенденцій і політики дерегуляції, розвитку конкурентного ринку для регіональної транскордонної торгівлі електроенергією.

J. Urpelainen у контексті даного завдання стверджує, що міжнародне технологічне співробітництво обіцяє допомогти країнам використати потенціал інновацій, але комерційне суперництво між компаніями та урядами створює перешкоди для цього. Формальний аналіз показує, що технологічне співробітництво має вирішувати два питання. По-перше, уряди повинні мати можливість спонукати компанії до інновацій. По-друге, уряди повинні взяти на себе зобов'язання штрафувати компанії за нездатність ділитися новою інформацією, отриманою в результаті досліджень [3, с. 423].

Водночас розробка передових технологій у межах міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики дозволяє розвивати енергетичну інфраструктуру, підвищувати її захищеність, адже технології, що розвиваються, пропонують покращену продуктивність старіючих систем. Водночас нові відкриття в електроніці, біотехнології, матеріалознавстві та інших галузях пропонують радикально інші та потенційно цінні способи надання інфраструктурних послуг. Існують значні можливості для вдосконалення різних функціональних режимів інфраструктури. Проте значні інституційні та економічні бар'єри для інфраструктурних інновацій необхідно зменшити, якщо потрібно реалізувати потенціал нових технологій. Міжнародна співпраця є засобом подолання цих бар'єрів [4, с. 377].

Безперечно, в умовах ринкової економіки неможливо оминути увагою і таке завдання міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики, як фінансування та підтримка державних інвестицій. Окремі науковці зазначають, що інвестиції в досягнення Цілі сталого розвитку 7 щодо чистої та доступної енергії є недостатніми. Недавній звіт Sustainable Energy for All оцінює щорічні інвестиції на підтримку Цілі сталого розвитку 7 у 30 мільярдів доларів США. Це значно менше 52 мільярдів доларів, які необхідні [5]. Викликає занепокоєння те, що значна частка міжнародного фінансування державного сектора, особливо експортно-кредитних агентств, все ще виділяється на вугілля та інші технології, засновані на викопному паливі. Зважаючи на це, науковці наголошують на необхідності сприяння інвестиціям у чисту енергію та припинення підтримки вугільної енергетичної інфраструктури. Країни ОЕСР і G20 повинні лідирувати, припинивши будь-яку підтримку державних інвестицій у енергетичну інфраструктуру, що базується на вугіллі, і розробити керівні принципи підтримки інших інвестицій, заснованих на викопному паливі. Міжнародне співробітництво має відігравати активну роль у мобілізації соціально-економічних вигод і вирішенні потенційних ризиків, підтримуючи політичний діалог, заснований на фактичних даних, заснований на надійних оцінках як на рівні країни, так і на глобальному рівні [6].

Таким чином, завдання міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України у сучасних умовах виступають основою безперебій-

© Толчініна-Бурунська Ю. Ю., 2022

ного функціонування економіки держави, забезпечення роботи критичної інфраструктури, надання необхідних послуг населенню вітчизняними підприємствами, установами та організаціями.

Список використаних джерел:

1. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13.04.2017 № 2019-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19.

2. Ausmus J., de Carvalho R., Chen A., Velaga Y. Big Data Analytics and the Electric Utility Industry. In: International Conference on Smart Grid Synchronized Measurements and Analytics. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/334997497_Big_Data_Analytics_and_the_Electric_Utility_Industry.

3. Urpelainen J. International Technology Cooperation: The Problem of Commercial Rivalry. *Review of Policy Research*. 2011. № 28 (5). pp. 423-450.

4. Lemer A. International-cooperation for development of new infrastructure technology for better living. *Technology in Society*. 1992. № 14 (4). pp. 377-393.

5. Quitzow R., Thielges S., Goldthau A., Helgenberger S., Mbungu G. Strengthening international cooperation for a global energy transition. *ASS Policy Brief*. 2019. № 3. URL: https://www.researchgate.net/publication/333917990_Strengthening_International_Cooperation_for_a_Global_Energy_Transition.

6. Quitzow R., Thielges S., Goldthau A., Helgenberger S., Mbungu G. Advancing a global transition to clean energy - the role of international cooperation. *Economics-The Open Access Open-Assessment E-Journal*. 2019. № 13. URL: https://www.degruyter.com/document/doi/10.5018/economics-ejournal.ja.2019-48/html.

© Толчініна-Бурунська Ю. Ю., 2022